

ע"פ 13950/04/18 - אמל סגיר נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 13950-04-18 סגיר אמל נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט ערן קוטון
מערער אמל סגיר
נגד מדינת ישראל
משיבה
פסק דין

1. לפני ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום לתעבורה בחדרה (להלן: "בית משפט קמא"), שניתן בגדרי תת"ע 3497-06-17 ועל החלטה שלא לבטלו.

כתב האישום

2. לפני בית משפט קמא הונח כתב אישום בו יוחסה למערער עבירה של נהיגה במהירות מעל המהירות המרבית המותרת, לפי תקנה 54(א) לתקנות התעבורה, התשכ"א - 1961.

3. על פי כתב האישום, בתאריך 31.10.16 בשעה 22:24, נהג המערער על כביש מספר 2, שהוא דרך שאינה עירונית עם שטח הפרדה בנוי, ברכב פרטי, מ.ר. 5882437 (להלן: "הרכב"), במהירות של 175 קמ"ש, בעוד המהירות המרבית המותרת באותה דרך היא 90 קמ"ש בלבד.

ההליך בבית משפט קמא

4. כתב האישום הוגש ביום 7.6.17 והדיון נקבע בבית משפט קמא ליום 18.9.17. לדיון זה זומן המערער כדיון, בהתאם לאישור מסירה שצורף לתיק בית משפט קמא.

ביום הדיון, 18.9.17, הוגשה לתיק בית משפט קמא הודעה על ייצוג ובקשה דחופה לשינוי מועד. בית משפט קמא נעתר לבקשה ודחה את הדיון ליום 11.12.17.

ביום 10.12.17 הוגשה לתיק בית משפט קמא בקשה דחופה נוספת לשינוי מועד הדיון, נוכח העובדה שב"כ המערער ילדה בשעה טובה. בית משפט קמא נעתר בשנית לבקשה ודחה את הדיון ליום 5.3.18 בשעה 9:00.

ביום הדיון לא התייצב המערער בבית משפט קמא ולא התייצבה באת כוחו. לפיכך ביקשה המשיבה להרשיע את המערער בהעדרו. בית משפט קמא המתין עד שעה 13:09 וכיוון שהמערער לא התייצב, ראה בו כמי שמודה

עמוד 1

בעובדות שנטענו בכתב האישום. כן סבר בית משפט קמא כי לא יהא בשפיטתו של המערער משום עיוות דין ולפיכך הרשיעו בהעדרו.

בהמשך, נוכח מהות העבירה, חומריתה, עברו התעבורתי של המערער, ומתחם העונש ההולם את העבירה בה הורשע, הטיל בית משפט קמא על העורר את העונש כדלקמן:

קנס בסך 2,500 ₪ לתשלום תוך 90 יום; פסילה מלנהוג או מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של ששה חודשים בפועל; פסילה מלנהוג או מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של שישה חודשים על תנאי למשך שלוש שנים, והתנאי הוא שהמערער לא יעבור אותה עבירה בגינה הורשע, או אחת העבירות המפורטות בתוספת הראשונה או בתוספת השנייה לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: "פקודת התעבורה").

5. אחר הדברים האלה, הוגשה לבית משפט קמא בקשה דחופה לביטול גזר הדין שניתן בהיעדר המערער וקביעת דיון. ב"כ המערער טענה כי הופתעה לקבל הודעה על אודות גזר הדין. אי התייצבות המערער לדיון לא נבעה מזלזול בהליך המשפטי, אלא עקב טעות משרדית. נטען כי המערער מכחיש את ביצוע העבירה מכל וכל והוא לא קיבל את יומו בבית המשפט בשל טעות בתום לב. אם לא יבוטל גזר הדין, כך נטען, יגרמו למערער נזקים בלתי הפיכים ועיוות דין חמור.

6. ביום 19.3.18 נתן בית משפט קמא את החלטתו בבקשה.

בית משפט קמא התייחס להוראות הדין ולפסיקה העוסקת בסוגיה, תוך ציון כי ניתן לבטל פסק דין שניתן בהיעדרו של נאשם בהתקיים אחד משניים, סיבה מוצדקת לאי התייצבות למשפט או גרימת עיוות דין כתוצאה מאי ביטול פסק הדין. בית משפט קמא קבע כי המערער הוזמן כדיון. בקשתו לדחיית הדיון התקבלה אך הוא לא התייצב. הטענה לפיה מקורה בטעות משרדית אינה יכולה להתקבל שכן אין בה כשלעצמה כדי להצדיק את הסעד המבוקש. זאת בפרט, שלא פורטו סיכויי ההגנה והענישה אשר הוטלה בגזר הדין אינה חורגת ממתחם העונש ההולם. כיוון ששוכנע כי לא נגרם עיוות דין עת נשפט המערער בהיעדרו, דחה בית משפט קמא את הבקשה.

הערעור

7. המערער מאן להשלים עם פסק דינו של בית משפט קמא ועם ההחלטה שלא לבטלו.

בהודעת ערעור מפורטת ומנומקת טענה באת כוחו כי היה על בית משפט קמא לאפשר למערער לשטוח את טענותיו ולא לנעול דלתותיו בפניו. נטען כי למערער סיכויים גבוהים להוכיח את חפותו. העונש שהוטל עליו אינו משקף נכונה את מהות העבירה ואיננו מידתי. יש להניח כי אם היה המערער מתייצב לדיון ומודה בעבירה (המוכחשת), היה מוטל עליו עונש חמור פחות. היה על בית משפט קמא לקבל את הטענה לפיה המערער נעדר מן הדיון בתום לב. בנוסף, סיכויי הצלחתו גבוהים מאחר ולטענתו לא ביצע את העבירה שיוחסה לו. אי היעדרות לבקשה תמנע מן המערער לקבל רישיון נהיגה ובכך ייגרם נזק משמעותי לפרנסתו.

8. להודעת הערעור צורף תצהיר חתום ע"י המערער לפיו הרכב מושא ההליך נמכר ביום 12.10.16 לחברת ע.ק.ס קלאס קאר (2014) (להלן: "קלאס קאר"). כן צורפו הודעה בדבר דואר רשום שנשלח לקלאס קאר; אישור מסירה לפיו המען אליו נשלחה ההודעה איננו מספיק; מסמך הנושא את הכותרת "תצהיר" לפיו קלאס קאר קיבלה אחריות מלאה על הרכב המצוין בכתב האישום, הן לגבי קנסות והן לגבי כל נזק שיגרם לכל אדם או כל גוף, תוך מתן פטור מלא לכל אדם וכל גוף לתביעות כלשהן; חשבונית מס מיום 12.10.16 על סך ₪ 670,000; מסמך פרטי תאגיד המתייחס לקלאס קאר; ותעודת שינוי שם של חברה.

בד בבד, עם הגשת הודעת הערעור התבקש בית המשפט לעכב את ביצוע פסק דינו של בית משפט קמא. הבקשה נענתה נוכח הסכמת המשיבה.

9. הדיון בערעור נקבע ליום 15.5.18 משעה 08:30 עד שעה 09:00, אולם בשעה היעודה לא התייצבו המערער ובאת כוחו. לפיכך שמע בית המשפט את טיעוני המשיבה. בהמשך החל בית המשפט להכתיב את פסק הדין ובמהלך הכתבתו נכנסו לאולם הדיונים המערער ובאת כוחו. משכך הופסקה הכתבת פסק הדין ונשמעו טענות המערער ובאת כוחו, למרות חוסר הנחת מהתנהלותם.

10. במהלך הדיון, הגישה המשיבה מסמך נתוני בעלויות ממשרד התחבורה לפיו הרכב מושא ההליך היה בבעלות המערער החל מיום 6.7.16 ועד ליום 29.5.17, מועד בו עברה הבעלות לאדם אחר. כן הגישה המשיבה את גיליון הרשעותיו הקודמות של המערער בתחום התעבורה, ממנו עולה כי לחובת המערער רשומות 81 (!) הרשעות קודמות בעבירות תעבורה, לרבות הרשעות לא מעטות בעבירות של נהיגה במהירות העולה על המהירות המרבית המותרת. ב"כ המערער מצידה הגישה את חשבונית המס אשר אף צורפה להודעת הערעור וכן תצהיר. התצהיר חתום ע"י אדם אשר על פי הטענה הוא מורשה חתימה בקלאס קאר. עוד על פי התצהיר, רכשה קלאס קאר את הרכב ביום 12.10.16 והיא אחראית עליו מיום הרכישה לרבות על כל עבירת תנועה. כן מתחייבת קלאס קאר לשלם "כל דוח או עברה" בגין הרכב האמור מיום 12.10.16.

11. ב"כ המערער טענה כי יש לתת למערער את יומו בבית משפט קמא וכי הרכב לא היה בבעלותו של המערער במועד האירוע מושא כתב האישום.

המשיבה מצידה, עוד טרם בוא המערער לדיון, ביקשה לדחות את הערעור. לטענתה לא נמצאה הצדקה להיעדרות המערער מן הדיון שהתקיים בבית משפט קמא ולא נגרם לו עיוות דין שעה שנשפט בהעדרו. בהמשך טענה כי המערער לא טרח להעביר את הבעלות הרשומה ברכב גם אם נכונה טענתו לפיה הרכב נמכר לקלאס קאר. לאחר שעיינה בתצהיר הסבה המשיבה את תשומת לב בית המשפט לכך שמספר הרישוי של הרכב המפורט בתצהיר אינו זהה למספר הרישוי של הרכב המצוין בכתב האישום. המערער ובאת כוחו טענו כי מדובר בטעות קולמוס שניתן לתקנה.

דיון והכרעה

12. בחנתי את הנתונים שלפניי ושקלתי עניינו של המערער.

13. כמפורט מעלה, זומן המערער כדין לדיון הראשון אשר אמור היה להתקיים בבית משפט קמא ביום 18.9.17. בהמשך התבקשו שתי דחיות אשר נענו ע"י בית משפט קמא, אלא שבאת כוחו, לטענתה, לא התייצבה לדיון שנדחה בשנית שכן חזרה ימים ספורים קודם לכן מחופשת לידה ולא שמה לב למועד הדיון שנקבע בעניינו של המערער.

14. הלכה פסוקה היא כי תקלה משרדית ואף טעות בתום לב, אינן יכולות להצדיק היעדרות מדיון משפטי בעבירות כמו העבירה בגינה הואשם המערער. בנוסף לכך, המערער עצמו לא נכח בדיון למרות שזומן כדין. סבורני כי לאחר זימונו היה עליו לברר מה עלה בגורל הבקשה לדחיית הדיון ולאיזה מועד נקבע הדיון מחדש. כאמור, לא המערער ולא באת כוחו התייצבו לדיון ללא כל הצדקה ממשית, ואין לראות בטעות המשרדית, ככל שקרתה, משום עילה מוצדקת לכך.

אפנה לדוגמא לרע"פ 7980/17 **אעסם נ' מדינת ישראל** (19.12.17) בו נפסק -

"למעלה מן הצורך, אעיר את זאת. המבקש לא התייצב לדיון בעניינו בבית המשפט לתעבורה, ואילו הסנגור הגיע באיחור ניכר לבית המשפט, למרות ששניהם ידעו על קיומו, ולאחר מספר לא מבוטל של דחיות. כפי שקבע בית המשפט לתעבורה, ב"כ המבקש חייב היה להגיע בזמן לדיון, או לכל הפחות להגיש בקשה לדחיית מועד הדיון. זאת, בפרט לאחר שבית המשפט נעתר לבקשות הקודמות לדחייה, ואף ביטל פסק דין שניתן בהיעדר, ביום 7.3.2017, בשל אי התייצבותם של המבקש ובא כוחו לדיון שהיה קבוע למועד זה. אפשרות נוספת הייתה כי המבקש יתייצב לדיון, או יבקש דחייה נוספת, לנוכח היעדרות סנגורו מהדיון, בשעה שנקבעה לתחילתו. כאמור, ב"כ המבקש התייצב בבית המשפט לתעבורה ביום הדיון, בשעה 12:15, למרות מכאוביו, ולא עשה את המתחייב ממנו בנסיבות העניין. לאור האמור, מקובלת עליי קביעתו של בית המשפט המחוזי, כי לא הייתה כל הצדקה להיעדרם של המערער וסנגורו מהדיון שנקבע מבעוד מועד, ואשר השעה והמועד היו ידועים לשניהם".

ראו גם: רע"פ 3313/17 **אעסלה נ' מדינת ישראל** ((27.4.17).

15. כמקובל, ניתן לבטל פסק דין שניתן בהיעדרו של נאשם באם יוכיח כי היתה הצדקה להיעדרו מן הדיון ולחילופין באם יוכיח כי נגרם לו עיוות דין שעה שנשפט בהיעדרו. כפי שכבר נאמר, לא הוכח שהיתה הצדקה להיעדרו של המערער מן הדיון.

16. לאחר ששקלתי את כלל הנתונים והנסיבות אף לא שוכנעתי כי נגרם למערער עיוות דין שעה שנשפט בהיעדרו. בהקשר זה נפסק ברע"פ 8427/17 **מדינת ישראל נ' סאלם** (25.3.18) -

"לסיכום, על כל הטוען לקיומה של עילה זו, במסגרת בקשה לביטול פסק דין שניתן בהיעדר,

להציג טעמים של ממש לביסוס טענתו, טעמים הנתמכים במסמכים ובראיות שיש בהם פוטנציאל של ממש לשינוי התוצאה. כאשר הורם הנטל הראשוני לקיומו של חשש לעיוות דין אשר נגרם למבקש, ישקול בית המשפט אם לקיים דיון בנוכחות הצדדים על מנת לבחון את תקפותה של הטענה, או להחליט, גם מבלי לקיים דיון כזה, על ביטול פסק הדין וניהול המשפט מראשיתו".

17. המערער לא פנה עם קבלת כתב האישום בבקשה להסב אותו על שם קלאס קאר בטענה שהיא שהחזיקה ברכב בעת ביצוע העבירה. יתרה מכך, המערער לא טרח להעביר את הבעלות הרשומה ברכב, הגם שלכאורה נמכר הרכב לקלאס קאר. למסמך שצורף לבקשה שהוגשה לבית משפט קמא, אשר הוכתר כ"תצהיר", מצורפת אך ורק חותמת קלאס קאר, לצד חתימה ידנית של אדם עלום כלשהו. אף לא ניתן להבין מאותו מסמך מי הוא האדם שנטל לכאורה אחריות על הרכב, ולמרות כותרתו המסמך אינו מהווה תצהיר. אין לדעת מי האדם שחתם בשם קלאס קאר על אותו מסמך ומי האדם שרכש לכאורה את הרכב, זאת בפרט שחוזר המכר לא צורף לבקשה שהוגשה לבית משפט קמא.

18. התצהיר שהוגש במהלך הדיון בערעור נחתם לכאורה יום אחד בלבד לפני הדיון וכלל לא עמד לנגד עיני בית משפט קמא בעת קבלת ההחלטה. זאת ועוד, מספר הרישוי של הרכב המפורט בתצהיר הוא 5882434 בעוד מספר הרישוי של הרכב המצוין בכתב האישום הוא 5882437. למעלה מכך, האדם החתום על התצהיר לפי האמור בו הוא מושה (ככל הנראה צריך להיות "מורשה") חתימה לחברת ע.ק.ס. קלאסק בע"מ, אלא שלטענת המערער הרכב נמכר לחברת ע.ק.ס. קלאס קאר בע"מ. עסקינן בחברה הנושאת שם שונה מן החברה שצוינה כקלאס קאר, ולא ניתן לקבוע כי מורשה החתימה הוא באמת מורשה חתימה בחברה שרכשה לכאורה את הרכב מן המערער.

יתרה מכל אלה, המערער הבהיר כי הוא עוסק בסחר ברכבים ומכר את הרכב לאדם שאף הוא עוסק במסחר ברכבים. לפיכך, אף לא הועברה הבעלות הרשומה ברכב. בנסיבות אלה תמוהה העובדה לפיה ביום 6.7.16 נרשם הרכב על שמו של המערער, ולאחר כשנה, ביום 29.5.17, הועברה הבעלות ברכב על שמה של אחרת. במאמר מוסג אעיר כי בתצהיר לא צוין כלל ועיקר מי הוא האדם שנהג ברכב בשעת ביצוע העבירה ובאלו נסיבות.

19. הרשעת המערער מבוססת בין היתר על חזקת הבעלות.

בהתאם לסעיף 27ב(א) לפקודת התעבורה שכותרתו "אחריות בעל הרכב" -

"נעשתה עבירת תעבורה ברכב, רואים את בעל הרכב כאילו הוא נהג ברכב אותה שעה או כאילו העמידו או החנה אותו במקום שהעמדו או חנייתו אסורה על פי חיקוק, לפי הענין, זולת אם הוכיח מי נהג ברכב, העמידו או החנהו כאמור או אם הוכיח למי מסר את החזקה ברכב (להלן - המחזיק), או הוכח שהרכב נלקח ממנו בלי ידיעתו ובלי הסכמתו".

חזקה חקוקה זו לא הצליח המערער להפריך, גם לא באמצעות מסמכים אשר בית המשפט בהליך הערעור,

לפנים משורת הדין, נאות היה לקבל.

נפסק ברע"פ 1185/11 ממדוח נ' מדינת ישראל (1.3.11) -

"ניתן להוסיף לכך, כי הכרעת המחוקק היא, שלא להותיר עבירה הנעברת ברכב בעולם ערטילאי מן הטעם שלא הוברר מי בדיוק נהג ברכב בעת העבירה, ועל כן נקבעה החזקה".

20. משאלו פני הדברים, לא שוכנעתי כי נגרם למערער עיוות דין שעה שהורשע בהיעדרו. במאמר מוסגר אזכיר כי הבקשה שהוגשה לבית משפט קמא היתה בקשה לביטול גזר הדין ולא לביטול הכרעת הדין.

21. נוכח עברו התעבורתי המכביד, בפרט עת הבהיר במהלך הדיון שלמרות עיכוב ביצוע העונש הוא נעזר בנהג לצורך ניוד, אף לא שוכנעתי כי העונש שנגזר על המערער בהיעדרו הוא חמור. אין בו לדידי חריגה ממתחם העונש ההולם.

הלכה עמנו לפיה תתערב ערכאת הערעור בעונש שנגזר בידי הערכאה הדיונית רק אם חורג העונש באופן קיצוני ממדיניות הענישה המקובלת או כאשר נגלית על פניה טעות ברורה בגזר הדין. לא זה המצב בענייננו.

22. בשקלול הנתונים, איני סבור כי הוצגה עילה המצדיקה התערבות בפסק דינו של בית משפט קמא שניתן בהיעדרו של המערער ובהחלטה שלא לבטלו. בנסיבות אלו, אין בידי להיעתר לערעור. משכך אף בטלה ההוראה בדבר עיכוב ביצוע פסק דינו של בית משפט קמא.

הצדדים הסכימו כי פסק הדין יינתן בהיעדרם.

המזכירות תשלח את פסק הדין לצדדים ותוודא קבלתו.

ניתן היום, ג' סיוון תשע"ח, 17 מאי 2018, בהעדר הצדדים.